Suomen Ilmailuliiton lausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle valtioneuvoston selonteosta VNS 2/2021 vp valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021-2032

Suomen Ilmailuliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa käsiteltävästä asiasta.

Selonteossa todetaan, että harrasteilmailu on rajattu suunnitelman ulkopuolelle. Toisaalta selonteossa kuitenkin todetaan, että jatkossa valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma on lähtökohtana alueiden kehittämisen painopisteistä päätettäessä hallituskausittain liikennejärjestelmään liittyvien asioiden osalta ja että muut valmisteilla olevat ja tulevat aihetta sivuavat strategiatyöt sovitetaan yhteen valtakunnalliselle liikennejärjestelmäsuunnitelmalle asetettujen tavoitteiden ja strategisten linjausten kanssa.

Ilmailuliitto on huolestunut harrasteilmailun sivuuttamisesta todellisessa liikennejärjestelmätarkastelussa. Suomalainen harraste- ja yleisilmailu on merkittävä osa ilmailua muun muassa toimijoiden määrällä, lentokaluston määrällä, ilmatilan tarpeella tai lentopaikkojen infran ylläpitämisellä mitattuna. On erikoista, että tämä ryhmä useissa mainituissa osissa suurimpana ilmailun ryhmänä ohitetaan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa.

Euroopan parlamentin päätöslauselmassa "P6_ TA(2009)0036 Yleisilmailun ja liikelentotoiminnan kestävä tulevaisuus" parlamentti pitää olennaisen tärkeänä harraste- ja urheiluilmailun sekä eurooppalaisten ilmailukerhojen toiminnan edistämistä koko ilmailualalle merkittävinä ammattitaidon lähteinä. Jos valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ei ota harrasteilmailua huomioon, vaarana on, että sen vaatimat olosuhteet ja toimintaedellytykset eivät nouse vaadittavalla tavalla esiin, kun jatkossa tehdään päätöksiä liikennejärjestelmään liittyen. Tämä aihealue tulee huomioida vakavasti liikennejärjestelmäsuunnitelmassa ja huomioida myös valtion lentoverkoston ulkopuolisten valvomattomien lentopaikkojen kehittämisen ja ylläpidon rahoittamisessa. (http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P6-TA-2009-0036+0+DOC+PDF+V0//FI)

Yhteiskunnallisesti on tärkeää pitää yllä valvomattomien lentopaikkojen infraa. Valvomattomien lentopaikkojen ylläpidolla huomioidaan ilmailun osaajien perustuotanto sen eri toimialueiden tarpeisiin (lentävä henkilöstö, tekniikka, muu erityisosaaminen), jossa harrasteilmailun koulutuksella on merkittävä osuus. Valvomattomien lentopaikkojen ylläpito mahdollistaa tarvittaessa nopean lentomatkustuksen, miehittämättömän ilmailun ja tutkimustoiminnan kehittymisen alueella.

Teknologiamurroksen myötä ilmailun vaikutus kokonaisuudessa voi olla hyvinkin merkittävä sekä kaupallisen että yksityisen liikkumisen kannalta.

Suomessa maankäyttö ja asuminen kattaa koko maan, joten liikennejärjestelmän pitää mahdollistaa liikkumisen vapaus kohtuullisin kustannuksin. Nykyisen maanpäällisen infrastruktuurin ylläpito- ja korjausvelka on mittava, ja asumistiheyden huomioiden taloudellisesti haastava. Lentoliikenteen infrastruktuuri on kustannuksiltaan ja vaatimuksiltaan minimaalista tie- tai raideliikenteeseen nähden.

Yhdyskuntasuunnittelussa on huomioitava myös nykyisten valvomattomien lentopaikkojen liikenteen kasvu ja liikennemuotojen muutos varaamalla tarvittavat suoja- ja melualueet lentopaikkojen ympärillä, ettei niistä aiheudu puutteellisen suunnittelun takia ympäristöongelmia. Esimerkiksi lentoasemien ja -paikkojen lähtö- ja lähestymissektorit tulee huomioida kaavoituksessa.

Liikennejärjestelmien maankäytön suunnitelmissa on huomioitava mahdollisimman joustava siirtyminen liikennemuodosta toiseen, tiheään rakennetun alueen suojakäytävät miehittämättömälle ilmailulle sekä lentopaikkavaraukset tulevaisuuden maan sisäisen lentoliikenteen kasvulle. Olemassa olevat lentokentät ja lentopaikat, myös valvomattomat, tuleekin säilyttää liikenteen solmukohtien läheisyydessä. Tällöin liikenneverkoston kehittäminen myös maan sisäisen lentoliikenneverkon tarpeisiin voidaan toteuttaa kohtuullisilla investoinneilla.

Norjan valtio on linjannut, että maan sisäinen lentoliikenne sähköistetään 2030-luvulle mennessä. Suomen tulee huomioida vastaavat uuden teknologian mahdollisuudet ja hyödyntää lentoasemaverkosto kokonaisuutena, myös valtio-omisteisen lentoasemaliiketoimintayhtiön verkoston ulkopuolella. Tulevaisuuden ilmailussa maan sisäinen lentomatkustaminen perustuu pienempiin koneisiin, joilla lennetään suoria reittejä kaupunkien välillä.

Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbund ry

Timo Latikka
toiminnanjohtaja